

Oponentský posudek Diplomové práce

Autor: Tereza Kůrková

Název: Vliv nerostného bohatství na úroveň demokracie v Latinské Americe

Charakter tématu

Předkládaná bakalářská práce se zabývá vztahem mezi nerostným prokletím a mírou demokratizace, čímž se řadí do literatury kvitující problematiku kvality demokracie, tedy tématu přitahujícího již mnoho let velký zájem sociálních vědců. Sama autorka v úvodu předkládá přesvědčivé argumenty, proč je třeba tématu věnovat pozornost a v tomto ohledu poukazuje na možný praktický přesah svého výzkumu.

Úvod práce je přehledný a obsahuje všechny podstatné náležitosti včetně tematického, časového a geografického vymezení, u něhož si autorka vypomáhá definicí regionu Latinské Ameriky organizace Latinobarómetro.

Teoreticko-metodologické zakotvení

Pokud jde o konkrétní cíl práce, tedy otestovat platnost teorie ropného prokletí v kontextu Latinské Ameriky, autorka vhodně volí metodu kvalitativní srovnávací analýzy (QCA), jež umožňuje i za poměrně malého počtu případů zahrnout větší množství proměnných a kontrolovat tak například pro vliv kontextuálních faktorů.

Velmi pozitivně hodnotím snahu autorky vypořádat se s rizikem zkreslených informací a omezenou dostupností dat jako například v případě přiznávání finančních prostředků. Volba jednotlivých nezávisle proměnných včetně jejich operacionalizace má v autorčině podání nejen teoretickou, ale též zdařilou argumentační oporu (například upřednostnění GINI koeficientu namísto HDP, jež nedokáže zachytit míru nerovností ve společnosti, tedy faktoru, který se na základě stávající literatury jeví býti pro kvalitu a fungování demokracie zásadním). Autorka v tomto smyslu předkládá logicky zdůvodněnou sadu proměnných.

Pokud jde o měření kvality demokracie, tedy zvolené závisle proměnné, autorka využívá dvou indexů s primárním důrazem na Vanhanenův index demokracie. Právě volbu tohoto indexu vnímám jako ne zrovna šťastnou. Daný index jednak vůbec neměří liberální aspekt demokracie, neboť využívá výhradně volebních dat. Tento nedostatek je však ještě možné

kompensovat právě například zohledněním Freedom house indexu. Avšak daleko závažnějším problémem je neschopnost indexu zachytit například nerovné podmínky volebního procesu za existence poměrně vysoké soutěživosti voleb, což je jev postihující řadu latinskoamerických států. Navíc samotná operacionalizace dvou dimenzí indexu – soutěživosti a participace – je problematická. V kontextu takřka univerzálně rozšířené volební povinnosti v zemích Latinské Ameriky je nutné považovat procento dospělé populace účastníci se voleb jako indikátoru participace za přinejmenším nevhodné, neboť spíše než kvalitu demokracie zachycuje efektivitu a praxi vynucování sankcí za volební neúčast. Tyto nedostatky poté mohou zcela zásadně ovlivnit validitu vyvozených závěrů. Na druhou stranu je zřejmé a pozitivní, že autorka si je limitů zvolených indexů vědoma, když představuje také jejich kritiku, avšak tato skutečnost sama o sobě nebezpečí zkreslení bohužel nesníží.

Autorka pak vyniká především svou schopností kombinovat řadu teoretických přístupů a vůbec vynikající orientací v teoretické literatuře na dané téma. Teoretická část práce není pouhým shrnutím faktů dosavadních děl, nýbrž kritickým komentářem, který dokáže zhodnotit výhody a nevýhody každého z předložených konceptů.

Struktura práce, práce se zdroji a formální stránka

Z hlediska struktury nemám nejmenších výhrad. Autorka následuje logiku zvolené metody. Práce stojí na velkém množství primárních (a zahraničních) zdrojů. Autorka tak například čerpá z různých databází, jejichž volbu se snaží vždy argumentačně podepřít. Ocenitelné je také množství využitých teoretických děl. Z hlediska stylistického je práce bezproblémová.

Závěr

Práci rozhodně nechybí analýza a hlubší vhled do zkoumané problematiky.

Práci proto doporučuji k obhajobě.

V Cochabambě 29.8.2015

Barbora Vališková

